

Quickscan soortenbescher- ming voor de aanleg van Fietsroute Plus Groningen- Winsum

*b*uro *b*akker adviesburo voor ecologie

Quickscan soortenbescherming voor de aanleg van Fietsroute Plus Groningen- Winsum

Status

Definitief

Datum

11 oktober 2017

Auteur

Harold Steendam

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Wettelijk kader	5
1.3 Onderzoeksmethode	6
1.4 Ligging en beschrijving van het tracé	6
1.5 Planbeschrijving	8
2 Resultaten en effecten	9
2.1 Habitatrichtlijnsoorten	9
2.2 Vogelrichtlijnsoorten	12
2.3 Nationaal beschermde dier- en plantensoorten	12
3 Conclusie	15
3.1 Conclusie beschermde soorten	15
3.2 Conclusie effecten en vervolgstappen	15
4 Literatuur en bronnen	17

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De provincie Groningen is van plan om een fietspad aan te leggen van Groningen naar Winsum. In de voorbereidingsfase voor dit fietspad, de zogenoemde Fietspad Plus, is eerder onderzoek uitgevoerd naar beschermde soorten flora en fauna in 2013 (Buro Bakker en Grontmij) en in 2014 (Altenburg & Wymenga). Daarnaast is in het kader van het fietspad in 2015 een vleermuisonderzoek en in het najaar van 2016 een onderzoek naar de waterspitsmuis uitgevoerd.

Op dit moment is het definitieve tracé vastgesteld en moet definitief worden vastgesteld welke beschermde soorten flora en fauna op het tracé voorkomen en welke negatieve effecten het fietspad kan hebben op deze soorten. Tegelijkertijd is het noodzakelijk om een deel van de gegevens te actualiseren en is het noodzakelijk om de activiteit te toetsen aan de nieuwe Wet natuurbescherming, die per 1 januari 2017 van kracht is geworden. De provincie Groningen heeft Buro Bakker gevraagd om deze actualisatie uit te voeren en de aanleg van het fietspad te toetsen aan de Wet natuurbescherming.

Deze rapportage geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde flora en fauna komt er voor op en langs het tracé?
- Kan de realisatie van het fietspad negatieve effecten hebben op beschermde flora en fauna?
- Zo ja, welke effecten kunnen optreden en welke maatregelen zijn dan nodig om deze negatieve effecten te voorkomen?
- Indien schade niet volledig is te vermijden, welke vervolgstappen zijn dan aan de orde?

1.2 Wettelijk kader

Per 1 januari 2017 zijn de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet opgegaan in één nieuwe wet: de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming betreft het onderdeel soorten, voorheen de Flora- en faunawet. Met deze quickscan vindt de toetsing aan het onderdeel soorten van de Wet natuurbescherming plaats.

In de Wet natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden:

- Vogelrichtlijnsoorten (artikel 3.1 -3.4)
- Habitatrichtlijnsoorten en soorten genoemd in de verdragen Bern en Bonn (artikel 3.5 - 3.9)
- Andere soorten (artikel 3.10 - 3.11; bijlage onderdeel A en B)

In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd. Een aantal vogelsoorten valt dan zowel onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn als onder de Habitatrichtlijn. Het beschermingsregime van Habitatrichtlijnsoorten is ten aanzien van verstoring strenger dan die van Vogelrichtlijn soorten. Voor vogels die vermeld staan in de Vogelrichtlijn geldt dat verstoring tijdens het broedseizoen geen overtreding van de wet inhoudt, mits de verstoring geen wezenlijke invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor vogels die genoemd worden in de verdragen van Bonn en Bern geldt dat zij vogels tijdens het broedseizoen niet mogen worden verstoord. Los van het beschermingsregime blijft het doden van vogels, beschadigen en/of vernielen van nesten een overtreding van de wet.

Op dit moment is nog niet duidelijk hoe wordt omgegaan met de lijst 'jaarrond beschermde nesten'. Zeer waarschijnlijk nemen de provincies de huidige lijst 'jaarrond beschermde nesten' over, dit is nog niet bekend. In deze toetsing is het uitgangspunt dat de soorten met jaarrond beschermde nesten in onveranderde vorm wordt voortgezet.

Onder de Wet Natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, de zorgplicht (artikel 1.11.) voor alle in het wild levende dieren.

Voor dit project is de provincie Groningen het bevoegd gezag voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en voor het verlenen van een eventuele ontheffing. De provincie Groningen heeft voor de implementatie van de Wet natuurbescherming een verordening opgesteld. Hierin is onder meer de lijst met vrijgestelde soorten te vinden.

1.3 Onderzoeksmethode

Voor het bepalen van de mogelijke effecten van de geplande werkzaamheden is het noodzakelijk te weten welke beschermde soorten aanwezig zijn en kunnen zijn, in en in de omgeving van het plangebied. Hiervoor is bronnenonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd.

Bronnenonderzoek

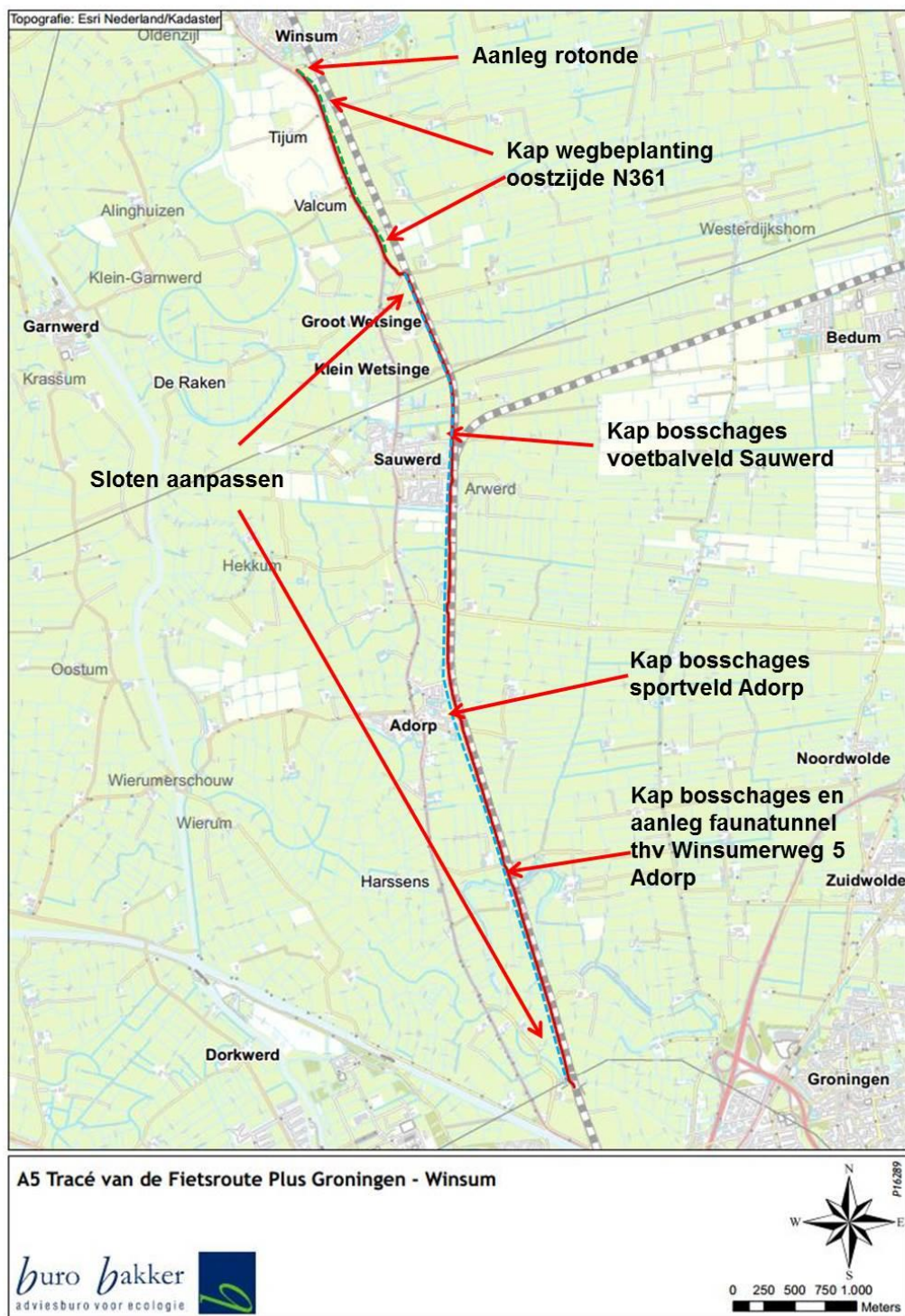
Het bronnenonderzoek bestaat uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), eerder onderzoek dat in het kader van de Fietsroute Plus is uitgevoerd (Altenburg & Wymenga, Buro Bakker), onderzoek dat in het kader van andere initiatieven in de regio zijn uitgevoerd door Buro Bakker en vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten flora en fauna. Hiervoor zijn de meest actuele en relevante bronnen geraadpleegd (zie ook hoofdstuk 4).

Veldonderzoek

Op 6 december 2016 is een verkenning van het tracé en de directe omgeving (onderzoeksgebied) uitgevoerd door een ecooloog. Tijdens dit veldbezoek is een beoordeling gemaakt van de geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor beschermde flora en fauna. Tevens zijn de waargenomen beschermde soorten genoteerd.

1.4 Ligging en beschrijving van het tracé

Het vastgestelde tracé van de Fietsroute Plus verbindt de stad Groningen met Winsum (figuur 1). Vanaf de spoorbrug over het Van Starkenborghkanaal en het naastgelegen Walfriduspad volgt de toekomstige Fietsroute Plus de westzijde van het spoor Groningen-Roodeschool en komt nabij Groot Wetsinge via de verbinding Oudeweg uit op de N361. Het tracé ligt grotendeels in open agrarisch gebied. Tussen Groningen en Adorp liggen enkele graslanden die in beheer zijn bij Stichting het Groninger Landschap met een agrarisch medegebruik. Ten noorden van Adorp is het agrarisch gebruik intensiever en zijn de graslanden eenvormiger. Opgaande begroeiing van bomen en struiken is beperkt tot delen in de bebouwde kom van Adorp en Sauwerd en op het gedeelte waar het fietspad de N361 volgt. Op dit gedeelte is over de volle lengte beplanting van Essen aanwezig. Op het tracé is water aanwezig in de vorm van kavel- en bermsloten.

Figuur 1 Ligging van de Fietsroute Plus Groningen-Winsum (in rood aangegeven) en de werkzaamheden die nodig zijn om het fietspad te realiseren..

Figuur 2 *Impressie van het plangebied.*

1.5 Planbeschrijving

De gewenste ontwikkeling bestaat uit de aanleg van een nieuwe fietsroute tussen Groningen en Winsum. Met de aanleg van deze fietsroute worden berm sloten gedempt en gegraven. Verder worden houtige gewassen verwijderd, een faunapassage onder het spoor aangelegd andere verkeers-technische aanpassingen gerealiseerd, zoals de aanleg van een rotonde en de aanleg van oversteekplaatsen en verbindingswegen. In figuur 1 zijn de werkzaamheden weergegeven die nodig zijn om het fietspad aan te leggen.

2 | Resultaten en effecten

Dit hoofdstuk beschrijft het (mogelijke) voorkomen van beschermde flora en fauna. Per beschermingsregime zijn de effecten beschreven en getoetst aan de Wet natuurbescherming. Vervolgens zijn de eventuele vervolgstappen aangegeven. In dit hoofdstuk is een onderscheid gemaakt in Habitatrichtlijnsoorten (paragraaf 2.2), Vogelrichtlijnsoorten (paragraaf 2.2) en Nationaal beschermde soorten (paragraaf 2.3).

2.1 Habitatrichtlijnsoorten

Planten

Aanwezige soorten

Er zijn vier planten beschermd onder de Habitatrichtlijn, te weten: drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm en zomerschroeforchis. Deze soorten komen alleen in zeer specifieke milieus voor en zijn afhankelijk van kalkrijke, voedselarme en vochtige tot natte omstandigheden met kwelinvloed. Vanwege het landbouwkundige gebruik zijn de omstandigheden te voedselrijk en ontbreekt kwelinvloed door te lage grondwaterpeilen. Dit maakt dat het plangebied ongeschikt is voor planten van de Habitatrichtlijn. Het is dus uitgesloten dat beschermde planten van de Habitatrichtlijn voorkomen in het plangebied.

Effecten en vervolg

De geplande werkzaamheden leiden niet tot negatieve effecten op beschermde planten in de Habitatrichtlijn. Vervolgstappen zijn daarom niet aan de orde.

Broedvogels

Aanwezige soorten

Het tracé en directe omgeving ervan zijn geschikt voor diverse broedvogelsoorten die worden genoemd in de Habitatrichtlijn of in de verdragen van Bern en Bonn (Wet natuurbescherming, artikel 3.5). De oeverbegroeiing in de sloten langs het spoor zijn geschikt voor rietvogels zoals blauwborst, bosrietzanger, kleine karekiet, rietgors en rietzanger. In de graslanden kunnen weidevogels zoals gele kwikstaart en graspieper tot broeden komen. In de delen met opgaande begroeiing (bomen en struiken) is geschikte broedgelegenheid aanwezig voor onder andere boomkruiper, braamsluiper, fitis, geelgors, grasmus, heggemus en winterkoning. Locaties met oude kraaiennesten liggen vaak op ruime afstand (> 50m) van het beoogde tracé, maar deze kunnen gebruikt worden door Habitatrichtlijnsoorten zoals buizerd en ransuil.

Effecten en vervolg

Met de realisatie van de Fietsroute Plus kunnen negatieve effecten op broedvogels van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn niet op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten kunnen aan de orde zijn als bij de werkzaamheden vogels of de nesten van vogels worden verstoord. Dergelijke verstoring is niet toegestaan. Door de meest ingrijpende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren wordt overtreding van verbodsbepalingen voorkomen. Het broedseizoen omvat globaal de periode maart tot en met augustus. Werkzaamheden die in ieder geval buiten het broedseizoen moeten worden uitgevoerd zijn het kappen van bomen en verwijderen van struweel, het verwijderen van riet- en ruige oevervegetaties en het dempen van sloten. Een deel van de werkzaamheden, zoals het aanleggen van de betonverharding, kan ook in het broedseizoen worden uitgevoerd, mits vestiging van broedvogels in het werkgebied gedurende het broedseizoen kan worden voorkomen.

Tijdens gebruiksfase kunnen ook broedvogels worden verstoord. Van het gebruik van fietspaden is bekend dat deze weinig verstorend zijn voor broedvogels, gezien de voorspelbaarheid van het ver-

keer en gewinning van vogels dat gaat optreden (Krijgsveld, 2008). Ook in de huidige situatie is al gewinning opgetreden van het gebruik van de spoorbaan. Tegelijkertijd zijn voor de broedvogels langs sloten, stuiken en bomen in de omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden. Negatieve effecten voor broedvogels in de gebruiksfase zijn dan ook uit te sluiten.

Vleermuizen

Aanwezige beschermde soorten

Verblijfplaatsen

Op het tracé zijn geen objecten (gebouwen of bomen met holtes) aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Vliegroutes

Potentiële vliegroutes van vleermuizen zijn opgaande lijnvormige elementen zoals bomenrijen en bosranden of brede watergangen.

Langs de sportterreinen in Sauwerd en Adorp zijn in de huidige situatie bosschages aanwezig. Een deel van de bosschages zal worden gekapt ten behoeve van de realisatie van het fietspad. Langs deze bosschages kunnen vleermuizen vliegen en foerageren. Het zijn echter geen echte vliegroutes, omdat ze niet in verbinding staan met doorgaande bomenrijen e.d. die naar verder weggelegen foerageergebieden leiden. Ook na de kap van de bosschages kunnen vleermuizen nog steeds de sportvelden bereiken en er foerageren. De omgeving biedt volop mogelijkheden om van verblijfplaatsen naar het sportveld te komen en omgekeerd. Vleermuizen kunnen hiervoor langs gebouwen en groenstructuren vliegen. Concluderend leidt de kap van de bosschages rond de sportvelden in Adorp en Sauwerd niet tot aantasting van vliegroutes.

Essentiële vliegroutes

In het kader van de aanleg van de Fietsroute Plus is de wegbeplanting van de N361 tussen Sauwerd en Winsum en de watergang bij gemaal Tilburg onderzocht (Buro Bakker, 2015). Uit dit onderzoek is gebleken dat de bomen langs de N361 een essentiële vliegroute vormen voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers en dat de route sporadisch wordt gebruikt door watervleermuizen. De watergang bij gemaal Tilburg wordt gebruikt als vliegroute voor een beperkt aantal watervleermuizen. De N361 wordt hier gepasseerd via de brede duiker onder de weg.

Essentieel foerageergebied

Binnen het plangebied ontbreekt belangrijk onmisbaar foerageergebied. Enkele luwe plekken in het plangebied zijn aanwezig en kunnen gebruikt worden als foerageerplek, waaronder bijvoorbeeld de hierboven genoemde sportvelden. Er zijn meerdere soortgelijke foerageerplekken aanwezig buiten het plangebied. Vleermuizen maken verder gebruik van groenelementen in de stad zoals tuinen, bomenrijen, luwte van gebouwen en parken, die in de omgeving in ruime mate voorhanden zijn. Het plangebied maakt dus deel uit van een veel groter gebied waarin geschikt foerageergebied in ruime mate aanwezig is. Essentieel en onmisbaar foerageergebied is daarom niet aanwezig in het plangebied.

Effecten en vervolg

Uit onderzoek in 2015 is gebleken dat de wegbeplanting langs de N361 tussen Sauwerd en Winsum essentieel is voor vleermuizen als vliegroute. Met de voorgenomen kap van de eerste rij bomen (direct langs de weg) wordt de vliegroute aangetast. De tweede rij bomen (langs het fietspad) die niet wordt gekapt kan de functie als vliegroute gedeeltelijk overnemen. De provincie heeft het voornemen om deze tweede bomenrij te verdichten. Indien hiermee een aaneengesloten bomenrij kan worden gegarandeerd zijn effecten niet aan de orde en is geen ontheffingsaanvraag nodig. Bij het ontstaan van gaten in de bomenrij zijn negatieve effecten op het functioneren van de vliegroute niet uit te sluiten en is een ontheffingsaanvraag nodig. Ontheffing moet in dat geval worden aangevraagd bij de provincie Groningen. Met de aanvraag moet een plan worden ingediend om negatieve effecten zoveel mogelijk te mitigeren.

Verlichting van fietspad heeft een negatief effect op vleermuizen. Dit kan voorkomen worden door verlichting achterwege te laten of verlichting te gebruiken waarbij vleermuizen niet verstoord worden tijdens migratie en het foerageren. Dit dient te worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

De situatie bij gemaal Tilburg zal door de werkzaamheden niet worden aangetast. Effecten op de hier aangetroffen vleermuisroute zijn niet aan de orde. Indien de werkzaamheden buiten het bestaande profiel komen zijn effecten op de vleermuisroute niet uitgesloten en zijn mogelijk maatregelen aan de orde om schade zoveel mogelijk te beperken. Maatregelen kunnen worden beschreven in het ecologisch werkprotocol.

Grondgebonden zoogdieren

Aanwezige beschermde soorten

De aanwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdieren van de Habitatrictlijn kan op voorhand worden uitgesloten. Grondgebonden zoogdieren die in de Habitatrictlijn zijn beschermd (bijvoorbeeld Bever en Otter) komen (nog) niet voor in de omgeving voor.

Effecten en vervolg

Effecten en vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Reptielen en amfibieën

Aanwezige beschermde soorten

Tijdens een veldonderzoek in 2010 in opdracht van de provincie Groningen is een vrij omvangrijke populatie poelkikkers vastgesteld in de Koningslaagte, ten oosten van de spoorlijn. Op het tracé van de Fietsroute Plus liggen met name in het zuidelijke deel (reservaatgraslanden Groninger Landschap) potentieel geschikte sloten voor de poelkikker. Hier is de aanwezigheid van de soort niet op voorhand uit te sluiten. Het is ook niet uit te sluiten dat de poelkikker hier in de bermsloot langs de spoorlijn voorkomt.

De aanwezigheid van andere in de Habitatrictlijn beschermde amfibieën en reptielen kan op voorhand worden uitgesloten. Voor deze soorten ontbreekt geschikt leefgebied. Bovendien komen deze soorten niet voor in en in de omgeving van het plangebied.

Effecten en vervolg

Met de aanleg van het fietspad en het dempen van bestaande sloten is niet uitgesloten dat leefgebied van de poelkikker wordt aangetast. Om de aanwezigheid van de poelkikker langs het tracé vast te kunnen stellen of uit te kunnen sluiten is een nader onderzoek noodzakelijk naar de poelkikker. Dit nader onderzoek vindt plaats tijdens twee momenten in de maanden mei en juni (RVO, 2014). Uit dit nader onderzoek blijkt of verdere vervolgstappen, zoals het aanvragen van een ontheffing, aan de orde is.

Vissen

Aanwezige beschermde soorten

De aanwezigheid van in de Habitatrictlijn beschermde vissen (houting en steur) kan op voorhand worden uitgesloten. Beide soorten zijn soorten van de kust en de daarop uitkomende grotere rivieren en deze omstandigheden ontbreken in het plangebied.

Effecten en vervolg

Beschermde vissen van de Habitatrictlijn komen niet voor. Effecten en vervolgstappen zijn daarom niet aan de orde.

Insecten en ongewervelden

Aanwezige beschermde soorten

De aanwezigheid van insecten en ongewervelden die zijn beschermd onder de Habitatrictlijn kan op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten stellen vaak zeer specifieke eisen aan de kwaliteit van hun leefgebied. Vanwege het landbouwkundige gebruik ontbreken dergelijke omstandigheden in het plangebied.

Effecten en vervolg

Beschermde insecten en ongewervelden komen niet voor. Effecten en vervolgstappen zijn daarom niet aan de orde.

2.2 Vogelrichtlijnsoorten

Aanwezige beschermde Vogelrichtlijnsoorten

Vogels die in het plangebied kunnen broeden zijn grotendeels onder § 2.1 behandeld. Aanvullend hierop is nabij het station van Sauwerd een kolonie roeken vastgesteld (figuur 3). Tijdens het veldbezoek waren 15 nesten zichtbaar, maar dit was buiten het broedseizoen. Overige soorten die op en langs het tracé kunnen broeden zijn weidevogels (bijvoorbeeld kievit, tureluur en scholekster), watervogels (bijvoorbeeld wilde eend en meerkoet) en bos- en struweelvogels (bijvoorbeeld merel en zanglijster).

Figuur 3 Roekenkolonie nabij station Sauwerd (luchtfoto: Google Earth Pro).

Effecten en vervolg

Nesten van de roek zijn onder de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. In deze toetsing gaan we ervan uit dat de jaarronde bescherming van roekennesten ook onder de Wet natuurbescherming van toepassing is. De bosstrook nabij het treinstation van Sauwerd blijft behouden, waardoor vernietiging van jaarrond beschermde nesten als gevolg van de aanleg van het fietspad niet aan de orde is. Roeken en zijn weinig verstoringgevoelig voor verkeer en ook in de huidige situatie vindt al verstoring plaats door het spoor en de plaatselijke wegen in Sauwerd. Verstoring van de roekenkolonie tijdens het gebruik van het fietspad zal daarom niet optreden. vanwege de ongunstige staat van instandhouding door de negatieve trend (SOVON.nl) dient tijdens de aanleg verstoring te voorkomen worden. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen worden overtreden. Het broedseizoen omvat globaal de periode maart tot en met augustus.

Effecten van de werkzaamheden op overige broedvogels kunnen optreden als de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd. Nesten van broedvogels kunnen hierbij verstoord en/of vernietigd worden. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen worden overtreden. Het broedseizoen omvat globaal de periode maart tot en met augustus.

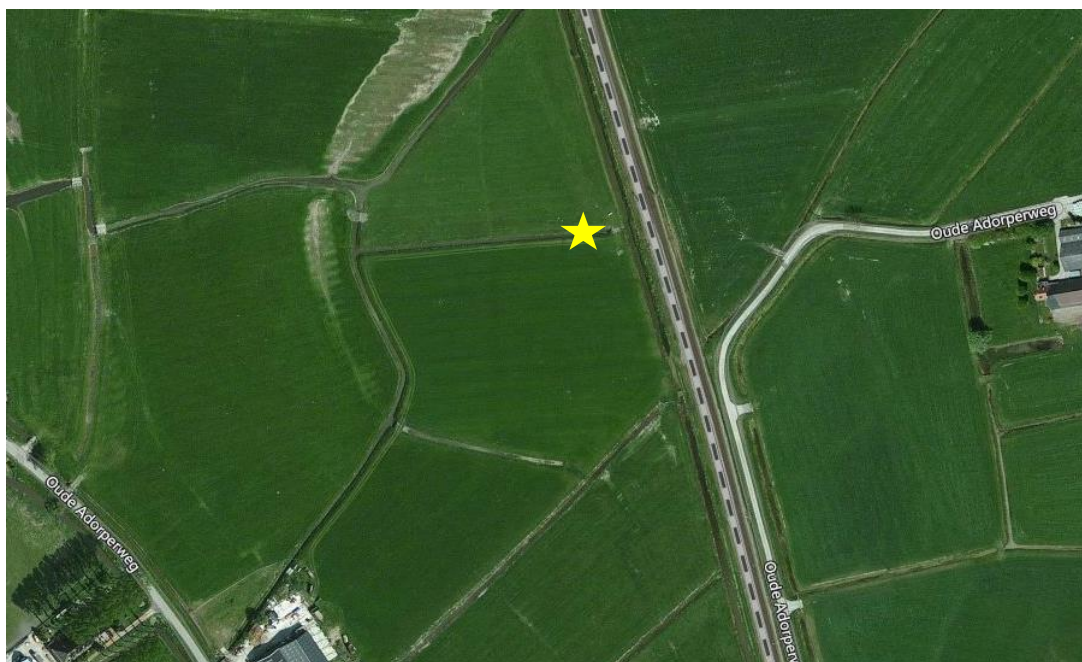
2.3 Nationaal beschermde dier- en plantensoorten

Aanwezige beschermde soorten

Om de aan- of afwezigheid van de waterspitsmuis vast te kunnen stellen is in het najaar van 2016 op een aantal locaties een onderzoek met inloopvallen uitgevoerd (Buro Bakker, 2016). Tijdens dit on-

derzoek is de aanwezigheid van de waterspitsmuis vastgesteld in het zuidelijke deel van het traject, nabij de Oude Adorperweg (zie figuur 3). Het gaat om één waterspitsmuis die is gevangen in de sloot haaks op de spoorlijn.

Op en langs het tracé is verder geschikt leefgebied aanwezig voor een aantal nationaal beschermde soorten dieren. Het gaat om een aantal zoogdieren (bijvoorbeeld veldmuis, bosmuis, bosspitsmuis, huisspitsmuis, egel, bunzing en hermelijn) en een aantal amfibieën (bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker). De sloten die op en langs het tracé liggen zijn grotendeels eenvormige sloten die jaarlijks minimaal eenmaal worden geschoond en daarom niet geschikt voor nationaal beschermde vissen. Het onderzoek van Brenninkmeijer *et al.* (2014) illustreert de soortenarme sloten. Op een groot aantal van in totaal 23 onderzochte trajecten langs het tracé zijn alleen tiendoornige stekelbaarzen vastgesteld. In de rijkere sloten zijn daarnaast algemeen voorkomende vissoorten aangetroffen, zoals rietvoorn, blankvoorn, driedoornige stekelbaars, baars, zeelt en kolblei. Geen van deze soorten heeft een beschermde status in de Wet natuurbescherming.

Figuur 4 Vangstlocatie waterspitsmuis tijdens het onderzoek met inloopvallen in het najaar van 2016. RDS-coördinaten: X 232.628 Y 585.978.

Nationaal beschermde planten stellen zeer specifieke eisen aan hun groeiplaatsen. Door het landbouwkundige gebruik ontbreken dergelijke omstandigheden in het plangebied.

Effecten en vervolg

Met de aanleg van het fietspad wordt een klein deel van het leefgebied van de waterspitsmuis doorsneden. Het uiteinde van de betreffende sloot wordt over een beperkte lengte (maximaal 15 meter) gedempt. Omdat het een zeer klein deel van het leefgebied betreft en omdat het overige deel van de sloot als leefgebied blijft functioneren zijn negatieve effecten niet aan de orde. Wel is het advies om voor de ingreep een ecologisch werkprotocol op te stellen waarin zorgvuldig handelen wordt uitgewerkt.

Voor alle overige in het plangebied voorkomende nationale soorten geldt de provinciale vrijstelling van Groningen. Eventuele schade aan soorten, waarvoor een vrijstelling geldt, hoeft niet te worden gecompenseerd. Wel is op deze soorten de zorgplicht van kracht (Wet natuurbescherming artikel 1.11). De zorgplicht houdt in dat schade aan wilde planten en dieren zoveel, als redelijkerwijs mogelijk is, wordt voorkomen.

3 | Conclusie

3.1 Conclusie beschermde soorten

Op basis van de quickscan zijn met betrekking tot de aanwezigheid van beschermde flora en fauna de volgende conclusies te trekken:

- **Habitatrichtlijnsoorten:**
 - Op en langs het tracé is broedgelegenheid aanwezig voor een groot aantal algemene **broedvogels** van de Habitatrichtlijn. Het betreft een aantal rietvogels, weidevogels en bos- en struweelvogels.
 - De wegbepanting aan de oostzijde van de N361 tussen Sauwerd en Winsum wordt gebruikt als **essentiële vliegroute voor vleermuizen** (gewone dwergvleermuis en laatvlieger).
 - De watergang bij gemaal Tilburg wordt gebruikt als **vliegroute** voor een beperkt aantal **water-vleermuizen**. De N361 wordt hier gepasseerd via de brede duiker onder de weg.
 - Het is niet uit te sluiten dat de **poelkikker** in de bermsloot langs de spoorlijn voorkomt.
 - De aanwezigheid van andere Habitatrichtlijnsoorten kan met deze quickscan worden uitgesloten.
- **Vogelrichtlijnsoorten:** In het plangebied is broedgelegenheid aanwezig voor een aantal Vogelrichtlijnsoorten, waaronder ook een soort met jaarrond beschermde nesten (roek).
- **Nationaal beschermde soorten:**
 - In het zuidelijke deel van het traject, nabij de Oude Adorperweg (zie figuur 3) is de aanwezigheid van de **waterspitsmuis** vastgesteld.
 - Op en langs het tracé is verder geschikt leefgebied aanwezig voor een aantal nationaal beschermde zoogdieren (bijvoorbeeld **veldmuis**, **bosmuis**, **bosspitsmuis**, **huisspitsmuis**, **egel**, **bunzing** en **hermelijn**) en amfibieën (**bruine kikker**, **gewone pad**, **kleine watersalamander**, **meerkikker** en **middelste groene kikker**).

3.2 Conclusie effecten en vervolgstappen

- **Broedvogels:** Met de realisatie van de Fietsroute Plus kunnen negatieve effecten op broedvogels van de Habitatrichtlijn (inclusief verdragen van Bern en Bonn) en de Vogelrichtlijn niet op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten kunnen aan de orde zijn als bij de werkzaamheden vogels of de nesten van vogels worden verstoord. Dergelijke verstoring is niet toegestaan. Door de meest ingrijpende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren wordt overtreding van verbodsbepalingen voorkomen. Het broedseizoen omvat globaal de periode maart tot en met augustus. Werkzaamheden die in ieder geval buiten het broedseizoen moeten worden uitgevoerd zijn het kappen van bomen en verwijderen van struweel, het verwijderen van riet- en ruige oevervegetaties en het dempen van sloten. Een deel van de werkzaamheden, zoals het aanleggen van de betonverharding, kan ook in het broedseizoen worden uitgevoerd, mits vestiging van broedvogels in het werkgebied gedurende het broedseizoen kan worden voorkomen.
- **Vleermuizen:** Met de voorgenomen kap van de eerste rij bomen (direct langs de weg) wordt de vliegroute aangetast. De tweede rij bomen (langs het fietspad) die niet wordt gekapt kan de functie als vliegroute gedeeltelijk overnemen. De provincie heeft het voornemen om deze tweede bomenrij te verdichten. Indien hiermee een aaneengesloten bomenrij kan worden gegarandeerd zijn effecten niet aan de orde en is geen ontheffingsaanvraag nodig. Bij het ontstaan van gaten in de bomenrij zijn negatieve effecten op het functioneren van de vliegroute niet uit te sluiten en is een ontheffingsaanvraag nodig. Ontheffing moet in dat geval worden aangevraagd bij de provincie Groningen. Met de aanvraag moet een plan worden ingediend om negatieve effecten zoveel mogelijk te mitigeren.

- **Poelkikker:** Met de aanleg van het fietspad en het dempen van bestaande sloten is niet uitgesloten dat leefgebied van de poelkikker wordt aangetast. Om de aanwezigheid van de poelkikker langs het tracé vast te kunnen stellen of uit te kunnen sluiten is een nader onderzoek noodzakelijk naar de poelkikker. Dit nader onderzoek vindt plaats tijdens twee momenten in de maanden mei en juni (RVO, 2014). Uit dit nader onderzoek blijkt of verdere vervolgstappen, zoals het aanvragen van een ontheffing aan de orde is.
- **Waterspitsmuis:** Met de aanleg van het fietspad wordt een klein deel van het leefgebied van de waterspitsmuis doorsneden. Het uiteinde van de betreffende sloot wordt over een beperkte lengte (maximaal 15 meter) gedempt. Omdat het een zeer klein deel van het leefgebied betreft en omdat het overige deel van de sloot als leefgebied blijft functioneren is een ontheffingsaanvraag niet aan de orde.
- **Voor de aanwezige nationale soorten** geldt een algehele vrijstelling. Eventuele schade aan soorten, waarvoor een vrijstelling geldt, hoeft niet te worden gecompenseerd. Wel is op deze soorten de zorgplicht van kracht (Wet natuurbescherming artikel 1.11). De zorgplicht houdt in dat schade aan wilde planten en dieren zoveel, als redelijkerwijs mogelijk is, wordt voorkomen.

Om schade zo veel mogelijk te beperken en te voldoen aan de zorgplicht is ons advies om voor dit plan een ecologisch werkprotocol op te stellen.

4 | Literatuur en bronnen

- Bos, E., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay en I. Wynhoff (De Vlinderstichting) (2006); De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Brenninkmeijer A., de Vries E.W. & E. Klop, 2014. Ecologische beoordeling van aanleg Fietsroute Plus tussen Groningen en Winsum. A&W-rapport 2011. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Buro Bakker, 2010. Aanvullend onderzoek poelkikker N361. Project P10151. In opdracht van provincie Groningen.
- Buro Bakker, 2013. Notitie van de quickscan Ff-wet voor de aanleg van fietspaden tussen Groningen-Winsum en Groningen-Ten Boer. Project P13145. In opdracht van Grontmij.
- Buro Bakker, 2015. Vleermuisonderzoek fietspad Groningen-Winsum. Project P14159. In opdracht van provincie Groningen.
- Buro Bakker, 2016. Onderzoek waterspitsmuis fietspad Groningen-Winsum. Project P16078. In opdracht van provincie Groningen.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.
- Krijgsveld, K.L., Smits, R.R. & J. van der Winden (2008); Verstoringsgevoeligheid van vogels: Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg rapport 08-173.
- Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- DR-loket (2009); Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten Flora- en faunawet.
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Geraadpleegd 12 december 2016.
- Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2016. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming). Staatsblad 2016, nummer 34: 1-73.
- Verordening uitvoering Wet Natuurbescherming Groningen, concept 2016.

Websites

www.zoogdiervereniging.nl
www.ravon.nl
www.vogelbescherming.nl
www.sovon.nl
www.verspreidingsatlas.nl/

Colofon

Opdrachtgever

Provincie Groningen, afdeling Wegenbouw

Contactpersoon

Mevr. U. Nauta

Uitgevoerd door

Buro Bakker adviesburo voor ecologie

Weiersloop 9

Postbus 10034 | 9400 CA Assen

T 0592 - 313389 | info@burobakker.nl

www.burobakker.nl

Projectleiding

Mariska Salomons

Rapportage

Harold Steendam

Veldwerk

Harold Steendam

Tekenwerk en GIS

Herbert Dijkhuizen

© Buro Bakker adviesburo voor ecologie
Gebruik en overname van gegevens alleen
toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren

Buro Bakker (2016); Quickscan soortenbescherming voor
de aanleg van Fietsroute Plus Groningen-Winsum. Rap-
port P16289, Assen.

Foto's: Harold Steendam